

Közös céljaink és vállalásaink az egészségügy területén

Preambulum

A magyar lakosság testi-lelki egészségi állapota, életesélye lényegesen rosszabb, mint ami az ország gazdasági, kulturális fejlettsége alapján elvárható lenne. Az egészségügyi ellátás súlyos zavarokkal küzd, és ez a közvélemény kutatások szerint mára a legfontosabb, az embereket leginkább foglalkoztató problémává lépett elő. Ma már a fejlett államok is küzdenek azzal, hogyan lehet egyensúlyt teremteni a gazdasági lehetőségek és a mindenki számára elérhető, a kor technológiai szintjén működő egészségügy között, és Magyarországon az alacsonyabb gazdasági teljesítmény, az ellátórendszer torz szerkezete és a szürkegazdasággal átszótt működés miatt ez a kérdés méginkább kiélezett. *Ahhoz, hogy ez megváltozzék, szükség van a politikai ciklusoktól független, konzekvens egészségpolitika kialakítására.*

Értéknnyilatkozatukkal és konkrét vállalásaikkal a jelen dokumentumot aláíró pártok ezt a célt kívánják szolgálni.

A közösen elfogadott értékek – célok – alapvetések

1. Az alaptétel:

Az egészség a nemzet legfontosabb erőforrása, úgy az emberek életminőségének, mint a gazdaság növekedésének legfontosabb feltétele. A WHO alapdokumentuma szerint az egészség alapvető emberi jog, és alaptörvényünk is deklarálja, hogy mindenkinek joga van a testi és lelki egészséghez. Ezért az egészségügyet a mindenkori kormányoknak kiemelt területként kell kezelniük, és a politikai - szakpolitikai döntéseikben az egészség szempontjait meghatározó feltételként kell tekinteni.

Ennek két egyaránt fontos feltétele:

- **az egészség feltételeinek, az elsődleges megelőzés kiemelt szerepének biztosítása** megfelelő gazdaság- és szociálpolitikával, oktatás- és környezetpolitikával,
- **a társadalmi igazságosságot megvalósító, szolidaritáson és egyenlőségen alapuló, erőforrásokkal megfelelően ellátott, hatékony működésű egészségügyi rendszer működtetése.**

2. Az egészségügyi rendszer közösen vállalt, hosszú távra érvényes alapelvei:

• Szolidaritás

A társadalmi méretben mindenki számára biztosítható ellátásokhoz mindenkinek hozzá kell jutnia jövedelmi helyzetétől függetlenül. (Senki ne legyen szegény azért, mert beteg, és senki ne legyen beteg azért, mert szegény.)

• Szubszidiaritás

A társadalmi-gazdasági helyzetétől, lakóhelyétől függetlenül mindenkinek hozzá kell jutnia a megfelelő egészségügyi ellátáshoz, de az egészségügy nem csak közfelelősség, a lakosoknak, betegeknek is felelősségük van saját egészségük érdekében.

- **Igazságos hozzáférés**
Az igazságos hozzáférés érdekében csökkenteni kell a területi egyenlőtlenségeket, és erősíteni kell azokat az eszközöket, amelyek a bármely okból hátrányos helyzetű betegek hozzáférését támogatják.
- **Fenntarthatóság**
Az igazságos, a szociális szempontokat is figyelembevevő egészségügy a technológiai és demográfiai folyamatokat kiszolgáló működése egyre többbe kerül, így a fenntarthatóság érdekében a szükséges források biztosítását és a hatékonyság javítását egyaránt alkalmazni kell.
- **Az emberi méltóság és a betegek jogainak tisztelete a gyógyításban**
*A 21. századi egészségügyben nem tartható fenn az örökölt paternalista orvos-beteg viszony. A betegek kiszolgáltatottságát meg kell szüntetni, **személyiségi jogait**, magánszférájának védelmét betegen is biztosítani kell. **A beteg egészség- és jogtudatos partner a gyógyításban**, és nem a gyógyítás tárgya.*
- **Egységes minőségfelügyelet és „fogyasztóvédelem”**
Átlátható, egységes szakmai szabályrendszer szerint működő egészségügyre van szükség. Az ellátás minőségének biztosítása céljából elengedhetetlen minden szolgáltató ellátási standardokra épülő kötelező akkreditációja. A magánellátás ma már az egészségügyi ellátórendszer része, így az egészségügyben egységes ellenőrzési, felügyeleti és beszámolási rendszert kell alkalmazni.

3. Az egészségügyi rendszer közösen vállalt, hosszú távra érvényes céljai:

- **A teljes lakosság egészségének javítása**, a megelőzhető és elkerülhető halálozások visszaszorítása; minőségközpontú, fenntartható, igazságos hozzáférésű egészségügy kialakítása.
- **A rendszerszintű hatékonyság javítása**, az elérhető erőforrásokból a legnagyobb egészségnyereség elérése.
- **Az egészségügy erkölcsi-morális megújulása**
Elengedhetetlen az orvos-beteg kapcsolatot, de az egészségügy tisztességes működését is mérgező, a betegek kiszolgáltatottságát okozó **hálapénzrendszer felszámolása**.
- **A lakosok (nem csak a betegek) egészségtudatosságának, egészségfelelősségének javítása.**
- **A rendszer szereplőinek**, az ellátók és ellátottak **elégedettségének növelése**, a gyógyítás és gyógyulás közérzetének javítása.
- **A rendszer rugalmasságának, alkalmazkodó és tanulási képességének növelése.**

4. Sarokpontok

- Az igazságos és fenntartható egészségügy feltétele **a tiszta, őszinte beszéd**. Ki kell mondani, hogy az orvostudomány fejlődése ma már olyan ütemű, hogy a jövőben *sem biztosítható minden legújabb kutatási eredmény korlátozás nélkül*. Ezért meg **kell határozni, hogy mi az, ami jár a járulékunkért** (azaz meg kell határozni a közfinanszírozás tartalmát, az **ellátási csomagot**) és ezek igénybevételi és garanciális szabályait. **Reális és méltányos ellátási csomagra van szükség, megfelelő térbeli és időbeli hozzáférési garanciákkal** annak érdekében, hogy az ország teljes területén mindenki hozzáférhessen a számára jogosan járó ellátásokhoz.
- Az (orvos)tudomány fejlődése, a megváltozott demográfiai, megbetegedési és kulturális viszonyok miatt **az egészségügyi rendszernek a 20. század második felére jellemző formája már nem tartható fenn**. Az ellátórendszer szerkezetét, működését hozzá kell igazítani az egészségügy fejlődéséhez.
Folytatni kell, és szakmailag megalapozott, széles körben kivitattott elvek alapján országosan egységes pályára kell állítani az egészségügy átalakítását. Az alapellátás megerősítése kiemelt cél, de itt új ellátás-szervezési formák megjelenésére is szükség van. Fejleszteni kell a járóbeteg-ellátó központokat, és a biztonságos betegellátáshoz a reális lakossági igényekhez jobban igazodó számú, magas és egységes minőséget, nagyobb ellátásbiztonságot nyújtó korszerű kórházakra lesz szükség.
Az ellátórendszer átalakítása *csak a szerkezet, a finanszírozási/ösztönzési rendszer és a szakmai szabályok átalakításának egysége esetén lehet eredményes*, és ennek része az egészségügyi dolgozók feladatköreinek, kompetenciájának a szakmai fejlődéshez igazítása.
- **Tisztázott feladatú, felelősségű irányítási és szolgáltatási rendszer kiépítése szükséges**, amely *az állam által meghatározott és irányított és a piaci környezetbe ágyazott, valamint amelyben a Kormány, az egészségbiztosító, a tulajdonosok és a helyi közösségek, a szolgáltatók és szakmai-érdekképviseleti szervezetek feladatai, hatás- és jogkörei jól elhatárolhatóak*.
- A jövő egészségügye egyre összetettebb lesz, **az eltérő képességekhez és rétegzett igényekhez csak egy sokszínű rendszer tud hatékonyan alkalmazkodni**. Ezért egységes szabályozással, egységes ellenőrzéssel **az állami** (közfinanszírozott) **rendszer** és a **piaci szegmens együtt alkot egy egységes, átjárható/egymásra épülő ellátórendszert**, amelyben *a közösségi egészségügyé a meghatározó szerep*.

A fentiek érdekében tett közös vállalásaink

1. A magyar lakosság egészség által meghatározott életesélyének felzárkóztatása az európai uniós átlaghoz

A népegészségügy teljes eszköztárát felhasználva el kell érni, hogy a magyar lakosság a születéskor várható átlagos élettartam és az egészségben eltöltött évek tekintetében 2 parlamenti ciklus alatt hozza be a 4 - 4 éves lemaradásunkat, és zárkózzunk fel az európai uniós átlaghoz.

*A lakosság egészségi állapotának javításában kiemelt szerepet kell kapnia a legnagyobb társadalmi terhet okozó népbetegség, a *daganatos megbetegedések visszaszorításának és eredményesebb gyógyításának.**

2. A társadalombiztosítás rendszerének visszaállítása és megerősítése

A fenntartható, igazságos teherviselést biztosító, az egyéni érdekeltséget megteremtő egészségügy érdekében vissza kell állítani és meg kell erősíteni a társadalombiztosítás intézményrendszerét. Ez a jogok és kötelezettségek egységén alapul, azaz számonkért járulékfizetést, és cserébe meghatározott, garantált hozzáférésű ellátási csomagot jelent. A kötelező egészségbiztosítás fejlesztésében fontos feladat:

- a. a társadalombiztosítás alkotmányos védelmének visszaállítása,
- b. a kötelező egészségbiztosítás működéséhez reálisan szükséges források biztosítása,
- c. olyan finanszírozási rendszer kialakítása, amely *nem a kezelések mennyiségének növelésére, hanem eredményességére ösztönöz,*
- d. a betegek együttműködésének motiválása, *a bónusz-málusz rendszerek alkalmazása,*
- e. az ellátási garanciák meghatározása. Ehhez a kritikus területeken *meg kell határozni a várólisták megengedett maximális hosszát.*

3. A minisztériumi szintű önálló ágazati felügyelet és intézményrendszer visszaállítása

A minisztériális formától függetlenül vissza kell állítani a közegészségügyi és járványügyi felügyelet függetlenségét.

4. Az egészségügy forrásainak növelése

Az egészségügy közkiadások GDP arányos részesedését 4 év alatt az európai átlagra kell emelni.

A lakossági kiadások arányát ezidő alatt 30% alattira kell szorítani.

5. Az egészségügy dolgozóinak méltó megbecsülése - valódi életpályamodell kínálása

Alapvető közös célunk, hogy az egészségügy dolgozói egy munkahelyen, egy jogviszonyban tudják megkeresni a tisztességes megélhetéshez szükséges és a társadalmi megbecsülést kifejező jövedelmüket.

Ennek érdekében egy komplex, kiszámítható és számonkérhető életpálya modell kialakítására van szükség, amelynek főbb elemei:

- a. *A tisztességes megélhetést és elismerést biztosító bér* megteremtése: egylépcsős béremelés után garantálni kell, hogy az egészségügyi ágazat dolgozóinak bére minimum öt éven át az átlagos bérnövekedést meghaladó módon növekedjen.
- b. A kiszámítható bér-perspektívát *megfelelő objektív mérföldkövekhez kötött szakmai előmenetelhez kell kötni*, és ehhez kell alakítani az ágazat képzési- továbbképzési rendszerét.
- c. Az egészségügyi dolgozók megbecsülése nem csak bérkérdés. Ezért az életpálya modellben egyéb kedvezményekkel is ki kell fejezni az ágazat munkájának elismerését. (Ágazati nyugdíjpénztár, képzések/könyvek/előfizetések adóból elszámolhatósága, speciális adószabályok, egészségügyi bérlakás program stb.).

Az országot elhagyó, illetve a pályaelhagyó orvosok, nővérek visszailleszkedése érdekében el kell indítani az „Egészségügy Visszavár” programot, amely az anyagi támogatás mellett a szakmai ismeretek közpénzből végzett felfrissítését is jelenti.

6. A hálapénzrendszer felszámolása

A hálapénzrendszer súlyos károkat okozó teherterhelés, és felszámolása érdekében az alábbi eszközöket tartalmazó intézkedéscsomagra van szükség:

- a. **Béremelés**, mert enélkül a kérdés nem rendezhető, ám ez csak egy szükséges előfeltétel.
- b. **Szigorú, átlátható szakmai és hozzáférési szabályokra, betartott protokollokra van szükség ahhoz**, hogy mindenki tudja, mi, hol és hogyan jár neki, és ezt hálapénz nélkül meg is kapja. Az átlátható és számonkért szakmai szabályok (pl. központilag vezetett várólisták) csökkentik a hálapénzzel befolyásolható döntési helyzeteket.
- c. **Meg kell teremteni a legálisan megvásárolható szolgáltatások piacát a közszolgáltatóknál**, és az egészségpénztárak és kiegészítő biztosítások kedvezményeinek egységesítésével, támogatásával kell erősíteni a legális piacot (kezelőorvos megválasztása, eltérő technológia stb.).
- d. *A fenti feltételek megvalósulásával együtt a hálapénz teljes tiltását is be kell vezetni.*

7. A közösségi és a magánegészségügy viszonyának rendezése

A magánfinanszírozású ellátórendszer ma már nem megkerülhető része az egészségügyi rendszernek. Közösen vállalt céljaink ezen a területen:

- a. **A magánegészségügy ne kényszerből választott alternatívája**, hanem kiegészítője legyen a közösségi egészségügynek
- b. **A magánegészségügy ne szívja el az erőforrásokat** (személyzet és pénz) **a közösségi egészségügy elől**, hanem a lakossági kiadások egy része a közszolgáltatók munkaerőmegtartó képességét, erőforrás-kihasználtságát is erősítse.

8. Az egészségügyi minőségi- és teljesítményindikátorok nyilvánossága

Az átlátható egészségügy alapja a minőségi és teljesítményadatok nyilvánossága. Ennek gyűjtése, értékelése, és a betegek által is értelmezhető formában publikálása érdekében az Egészségügyi Felügyelet felállításával meg kell teremteni ennek intézményi hátterét.

9. Konszenzusos egészségpolitika

A hosszú távon érvényes, és a szereplők által elfogadott egészségpolitika érdekében konszenzust teremtő, bizalmerősítő mechanizmusokat kell kiépíteni. Az aláírók vállalják, hogy a választások után ezt a megállapodást a szakmai és betegszervezetek bevonásával fejlesztik középtávú programmá.

Budapest, 2017. szeptember.

.....
Gyurcsány Ferenc
elnök
Demokratikus Koalíció

.....
Fodor Gábor
elnök
Magyar Liberális Párt

.....
Juhász Péter
elnök
Együtt

.....
Molnár Gyula
elnök
Magyar Szocialista Párt

.....
Vona Gábor
elnök
Jobbik Magyarországért Mozgalom

.....
Bokros Lajos
elnök
Modern Magyarországért Mozgalom

.....
Hadházy Ákos
társelnök
Lehet Más a Politika

.....
Fekete-Győr András
elnök
Momentum Mozgalom

.....
Kovács Gergely
elnök
Magyar Kétfarkú Kutya Párt.

.....
Szabó Tímea
társelnök
Párbeszéd